

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Кафедра образотворчого мистецтва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної і

навчальної роботи та рекрутації

проф. Гаврилюк С.В.

Протокол № 1 від 18.10. 2017р.

ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни

ОСНОВИ ІКОНОГРАФІЇ

підготовки бакалавра

спеціальності 023 образотворче мистецтво,

декоративне мистецтво, реставрація

освітньої програми 023 образотворче мистецтво,

декоративне мистецтво, реставрація

Луцьк- 2017

Програма навчальної дисципліни «Основи іконографії» підготовки бакалавра, галузі знань 02 – Культура і мистецтво, спеціальністю 023 – образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація.

“ 15 ”, вересня 2017 р.

Розробник: Берlach Олександр Павлович, доцент кафедри образотворчого мистецтва, кандидат архітектури, доцент.

Рецензент: Лесик Олександр Володимирович, доктор архітектури, професор.

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри образотворчого мистецтва

протокол № 3 від “ 24 ” вересня 2017 р.

Завідувач кафедри: _____ (Лесик О.В.)
(підпис)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету мистецтв протокол № 2 від “ 11 ” вересня 2017 р.

Голова науково – методичної комісії факультету _____ Шиманський П.Й.
(підпис)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою університету

1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни		
		нормативна		
денна/заочна форма навчання	02- Культура і мистецтво 023 - образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація бакалавр	<i>Курс 3</i> Семестр 5, 6		
Кількість годин, кредитів 216/6				
<i>1 кредит = 30 год</i>		денна	заочна	
		Лекції 16 год.	8	
		Практичні 44 год.	14	
		Лабораторні 46год.	0	
		Самостійна робота 54год.	84	
		Індивід . робота 56год.	14	
		Форма контролю: екзамен	залік	
ІНДР				

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Програма розрахована на оволодіння студентами знаннями з іконографії, як галузі, що займається вивченням різних видів візуальних мистецтв.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

Фахові компетенції, що формуються під час вивчення дисципліни:

- *соціальноособистісні*: здатність учитися; здатність до критики й самокритики; креативність, здатність до системного мислення; адаптивність і комунікабельність;

- *загальнонаукові*: базові уявлення про основи філософії, психології, педагогіки; базові знання фундаментальних розділів мистецтва; базові знання в галузі інформатики й сучасних інформаційних технологій; базові знання фундаментальних наук;

- *інструментальні*: здатність до письмової й усної комунікації рідною мовою; навички роботи з комп'ютером; навички управління інформацією; навички роботою у мережі Інтернет; дослідницькі навички.

- *загальнопрофесійні*: мати уявлення про фундаментальні технологічні експерименти в образотворчому мистецтві, іконографічно-композиційні схеми, мати уявлення про теорію мистецтва; мати уявлення про історію розвитку образотворчого мистецтва, її сучасний стан та внесок українських мистецтвознавців у науку та культуру держави;

- *спеціалізовано-професійні*: здатність здійснювати методичну діяльність при навчанні образотворчому мистецтву; здатність організовувати навчальний процес з образотворчого мистецтва на засадах особистісно-орієнтованого, діяльнісного та компетентнісного підходів; здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання навчальних досягнень в галузі культури і мистецтва; здатність використовувати теоретичні знання й практичні навички для оволодіння технологіями і техніками візуальних мистецтв, аналізувати іконографічно-композиційні схеми в інтер'єрах храмів, іконографічні програми іконостасів та стінописів Волинських храмів.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Денна форма навчання

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	Усього	у тому числі					
		Лекц.	Практ. (Семін.)	Лаб.	Інд. роб.	Сам. роб.	Контр. роб.
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1. Іконографія як наука. Зображальні джерела з історії України							
Тема 1. Іконографія- як галузь спеціальних історичних дисциплін зорового плану.	15	2	2		7	4	
Тема 2. Іконографічна програма фрескових розписів візантійських і давньоруських храмів.	19	2	2	4	7	4	
Тема 3. Київська Русь – важливий культурний осередок в іконографічній системі зображень.	23	2	4	4	7	6	
Тема 4. Історична еволюція іконографії «Трійці» та ікони «Господь Саваот»: символічні представлення і старозавітні «прообрази».	29	2	4	8	7	8	
Разом за змістовим модулем 1	86	8	12	16	28	22	
Змістовий модуль 2. Іконографія у сучасному українському сакральному мистецтві.							
Тема 5. Сакральне мистецтво Західних областей України, як предмет наукового вивчення.	15				7	8	
Тема 6. Іконографічні особливості «Волинської ікони».	35	4	8	8	7	8	
Тема 7. Іконографічні програми	39	2	12	10	7	8	

іконостасів в храмах України.							
Тема 8. Іконографічні програми стінописів, та композиційно-іконографічні схеми в церковних спорудах Волині.	41	2	12	12	7	8	
Разом за змістовим модулем 1	130	8	32	30	28	32	
Загальна кількість годин	216	16	44	46	56	54	

Заочна форма навчання

Таблиця 3

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	Усього	у тому числі					
		Лекц.	Практ. (Семін.)	Лаб.	Інд. роб.	Сам. роб.	Контр. роб.
1	2	3	4	5	6	7	8
Тема 1. Іконографія- як галузь спеціальних історичних дисциплін зорового плану.	12					12	
Тема 2. Іконографічна програма фрескових розписів візантійських і давньоруських храмів.	16		2		2	12	
Тема 3. Київська Русь – важливий культурний осередок в іконографічній системі зображень.	10					10	
Тема 4. Історична еволюція іконографії «Трійці» та ікони «Господь Саваот»: символічні представлення і старозавітні «прообрази».	16	2	2		2	10	
Тема 5. Сакральне мистецтво Західних областей України, як предмет наукового вивчення.	10					10	
Тема 6. Іконографічні особливості «Волинської ікони».	20	2	4		4	10	
Тема 7. Іконографічні програми іконостасів в храмах України.	20	2	4		4	10	

Тема 8. Іконографічні програми стінописів, та композиційно-іконографічні схеми в церковних спорудах Волині.	16	2	2		2	10	
---	----	---	---	--	---	----	--

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Таблиця 3

№ з/п	Тема
	Змістовий модуль 1. Іконографія як наука. Зображальні джерела з історії України
1	Тема 1. Іконографія- як галузь спеціальних історичних дисциплін зорового плану. Опрацювати рекомендовану до теми літературу.
2	Тема 2. Іконографічна програма фрескових розписів візантійських і давньоруських храмів. Опрацювати рекомендовану до теми літературу.
3	Тема 3. Київська Русь – важливий культурний осередок в іконографічній системі зображень. Опрацювати рекомендовану до теми літературу.
4	Тема 4. Історична еволюція іконографії «Трійці» та ікони «Господь Саваот»: символічні представлення і старозавітні «прообрази». Опрацювати рекомендовану літературу.
	Змістовий модуль 2. Іконографія у сучасному українському сакральному мистецтві.
5	Тема 5. Сакральне мистецтво Західних областей України, як предмет наукового вивчення. Опрацювати рекомендовану до теми літературу.
6	Тема 6. Іконографічні особливості «Волинської ікони». Опрацювати рекомендовану до теми літературу.
7	Тема 7. Іконографічні програми іконостасів в храмах України. Опрацювати рекомендовану до теми літературу.
8	Тема 8. Іконографічні програми стінописів, та композиційно-іконографічні схеми в церковних спорудах Волині. Опрацювати рекомендовану до теми літературу.

6. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ

Тема 1. Історична еволюція іконографії «Трійці» та ікони «Господь Саваот»: символічні представлення і старозавітні «прообрази». – 26 год.

Завдання для практичного опрацювання. Дослідити іконографічно-композиційні схеми Східнохристиянської традиції іконопису в іконографічній системі досліджень.

Тема 2. Іконографічні програми стінописів, іконостасів та композиційно-іконографічні схеми в церковних спорудах Волині. - 30 год.

Завдання для практичного опрацювання. Розробити іконографічну програму стінописів та іконостасів храмів м. Луцька, та провести порівняльну характеристику.

7.РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Таблиця 4

Поточний контроль								Модульний контроль		Загальна кількість балів	
Модуль 1						Модуль 2		Модуль 2			
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				ІНДР	МКР 1	МКР 2	100
T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	T.6	T.7	T.8				
3	3	3	3	3	5	5	5	10	20	40	

Критерії оцінювання змістових модулів

"відмінно"- (5- балів) одержує студент, що показав:

- всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу;
- уміння самостійно виконувати завдання, передбачені навчальною програмою;
- знання основної і додаткової літератури за курсом;
- творчі здібності в розумінні, викладі і використанні навчального матеріалу;
- уміння бачити і встановлювати між предметні зв'язки у вивченій інформації, усвідомлювати взаємозв'язки основних понять навчальної дисципліни.

"дуже добре"- (4 бали) ставиться студенту, який:

- показав повне знання програмного матеріалу, досконало володіє термінологією;
- на належному рівні засвоїв основну літературу, рекомендовану в навчальній програмі;
- показав систематичні знання по предмету, уміння самостійно поновлювати й оновлювати їх у ході навчальної роботи і професійної діяльності.

"добре"- (3 бали) ставиться студенту, який:

- показав неповне знання програмного матеріалу;
- успішно виконав передбачені програмою завдання;
- засвоїв основну літературу, рекомендовану в навчальній програмі;
- показав систематичні знання по предмету, уміння самостійно поновлювати й оновлювати їх у ході навчальної роботи і професійної діяльності.

"задовільно"-(2 бали) ставиться студенту, який:

- на достатньому рівні володіє методикою виконання роботи;
- на достатньому рівні виконує передбачені програмою завдання з не значними помилками;
- засвоїв основну літературу, рекомендовану в навчальній програмі, але при використанні допускає не значні помилки;
- показав не повні знання по предмету, самостійно не вміє поновлювати й оновлювати їх у ході навчальної роботи і професійної діяльності.

"достатньо"-(1 бал) ставиться студенту, який:

- показав не повне знання програмного матеріалу;
- виконав передбачені програмою завдання з значними помилками;
- засвоїв основну літературу, рекомендовану в навчальній програмі, але при використанні допускає значні помилки;
- показав не повні знання по предмету, самостійно не вміє поновлювати й оновлювати їх у ході навчальної роботи і професійної діяльності.

"незадовільно"(0- балів) ставиться студенту, який:

- показав низький рівень знань основного програмного матеріалу;
- допускає принципові помилки у виконанні завдань.

"відмінно"-(3 бали) одержує студент, що показав:

- всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу;
- уміння самостійно виконувати завдання, передбачені навчальною програмою;
- знання основної і додаткової літератури за курсом;
- творчі здібності в розумінні, викладі і використанні навчального матеріалу;
- уміння бачити і встановлювати між предметні зв'язки у вивченій інформації, усвідомлювати взаємозв'язки основних понять навчальної дисципліни.

"добре"-(2 бали) ставиться студенту, який:

- показав повне знання програмного матеріалу;
- успішно виконував передбачені програмою завдання;
- засвоїв основну літературу, рекомендовану в навчальній програмі;

- показав систематичні знання по предмету, уміння самостійно поновлювати й оновлювати їх у ході навчальної роботи і професійної діяльності.

"задовільно"-(1 бал) ставиться студенту, який:

- на достатньому рівні володіє методикою виконання практичної роботи;
- на достатньому рівні виконує передбачені програмою завдання з не значними помилками;
- засвоїв основну літературу, рекомендовану в навчальній програмі, але при використанні допускає не значні помилки;
- показав не повні знання по предмету, самостійно не вміє поновлювати й оновлювати їх у ході навчальної роботи і професійної діяльності

"незадовільно"-(0 балів) ставиться студенту, який:

- показав низький рівень знань основного програмного матеріалу;
- допускає принципові помилки у виконанні завдань.

Критерії оцінювання МКР.

"відмінно"-(37-40 балів) одержує студент, що показав:

- всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу;
- уміння самостійно виконувати завдання, передбачені навчальною програмою;
- володіння вимогами до оформлення літератури за курсом;
- творчі здібності в розумінні, викладі і використанні навчального матеріалу;
- уміння бачити і встановлювати між предметні зв'язки у вивченій інформації, усвідомлювати взаємозв'язки основних понять навчальної дисципліни.

" дуже добре"-(34-36 балів) ставиться студенту, який:

- показав повне знання програмного матеріалу, досконало володіє термінологією;
- успішно виконував передбачені програмою завдання з застосуванням вимог щодо написання та оформлення науково-дослідницьких робіт ;
- на належному рівні засвоїв основну літературу, рекомендовану в навчальній програмі;
- показав систематичні знання по предмету, уміння самостійно поновлювати й оновлювати їх у ході навчальної роботи і професійної діяльності.

" добре"-(30-33 балів) ставиться студенту, який:

- знання програмного матеріалу студентом засвоєне на належному рівні;
- успішно виконував передбачені програмою завдання;

- засвоїв основну літературу, рекомендовану в навчальній програмі;
- показав систематичні знання по предмету, уміння самостійно поновлювати й оновлювати їх у ході навчальної роботи і професійної діяльності.

"задовільно"-(25-29 балів) ставиться студенту, який:

- на достатньому рівні володіє методикою виконання практичної роботи;
- на достатньому рівні виконує передбачені програмою завдання з не значними помилками;
- засвоїв основну літературу, рекомендовану в навчальній програмі, але при використанні допускає не значні помилки;
- показав не повні знання по предмету, самостійно не вміє поновлювати й оновлювати їх у ході навчальної роботи і професійної діяльності.

"достатньо"-(19-24 балів) ставиться студенту, який:

- показує не повне знання програмного матеріалу;
- на достатньому рівні виконує передбачені програмою завдання з значними помилками;
- засвоїв основну літературу, рекомендовану в навчальній програмі, але при використанні допускає помилки;
- показав не повні знання по предмету, самостійно не вміє поновлювати й оновлювати їх у ході навчальної роботи і професійної діяльності.

"незадовільно"(0-18 балів) ставиться студенту, який:

- показав низький рівень знань основного програмного матеріалу;
- допускає принципові помилки у виконанні завдань.

"відмінно" - (18-20 балів) одержує студент, що показав:

- всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу;
- уміння самостійно виконувати завдання, передбачені навчальною програмою;
- володіння вимогами до оформлення літератури за курсом;
- творчі здібності в розумінні, викладі і використанні навчального матеріалу;
- уміння бачити і встановлювати між предметні зв'язки у вивченій інформації, усвідомлювати взаємозв'язки основних понять навчальної дисципліни.

" дуже добре"-(14-17 балів) ставиться студенту, який:

- показав повне знання програмного матеріалу, досконало володіє термінологією;

- успішно виконував передбачені програмою завдання з застосуванням вимог щодо написання та оформлення науково-дослідницьких робіт ;
- на належному рівні засвоїв основну літературу, рекомендовану в навчальній програмі;
- показав систематичні знання по предмету, уміння самостійно поновлювати й оновлювати їх у ході навчальної роботи і професійної діяльності.

"добре"-(10-13 балів) ставиться студенту, який:

- знання програмного матеріалу студентом засвоєне на належному рівні;
- успішно виконував передбачені програмою завдання;
- засвоїв основну літературу, рекомендовану в навчальній програмі;
- показав систематичні знання по предмету, уміння самостійно поновлювати й оновлювати їх у ході навчальної роботи і професійної діяльності.

"задовільно"-(8-9 балів) ставиться студенту, який:

- на достатньому рівні володіє методикою виконання практичної роботи;
- на достатньому рівні виконує передбачені програмою завдання з не значними помилками;
- засвоїв основну літературу, рекомендовану в навчальній програмі, але при використанні допускає не значні помилки;
- показав не повні знання по предмету, самостійно не вміє поновлювати й оновлювати їх у ході навчальної роботи і професійної діяльності.

"достатньо"-(6-7 балів) ставиться студенту, який:

- показує не повне знання програмного матеріалу;
- на достатньому рівні виконує передбачені програмою завдання з значними помилками;
- засвоїв основну літературу, рекомендовану в навчальній програмі, але при використанні допускає помилки;
- показав не повні знання по предмету, самостійно не вміє поновлювати й оновлювати їх у ході навчальної роботи і професійної діяльності.

"незадовільно"-(0-18 балів) ставиться студенту, який:

- показав низький рівень знань основного програмного матеріалу;
- допускає принципові помилки у виконанні завдань.

Критерії оцінки ІНДР.

"відмінно"- (9-10- балів) одержує студент, що показав:

- всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу;
- уміння самостійно виконувати завдання, передбачені навчальною програмою;
- знання основної і додаткової літератури за курсом;
- творчі здібності в розумінні, викладі і використанні навчального матеріалу;
- уміння бачити і встановлювати між предметні зв'язки у вивченій інформації, усвідомлювати взаємозв'язки основних понять навчальної дисципліни.

"дуже добре"-(7-8 балів) ставиться студенту, який:

- показав повне знання програмного матеріалу, досконало володіє термінологією;
- на належному рівні засвоїв основну літературу, рекомендовану в навчальній програмі;
- показав систематичні знання по предмету, уміння самостійно поновлювати й оновлювати їх у ході навчальної роботи і професійної діяльності.

"добре"-(5-6 балів) ставиться студенту, який:

- показав неповне знання програмного матеріалу;
- успішно виконав передбачені програмою завдання;
- засвоїв основну літературу, рекомендовану в навчальній програмі;
- показав систематичні знання по предмету, уміння самостійно поновлювати й оновлювати їх у ході навчальної роботи і професійної діяльності.

"задовільно"-(4 бали) ставиться студенту, який:

- на достатньому рівні володіє методикою виконання роботи;
- на достатньому рівні виконує передбачені програмою завдання з не значними помилками;
- засвоїв основну літературу, рекомендовану в навчальній програмі, але при використанні допускає не значні помилки;
- показав не повні знання по предмету, самостійно не вміє поновлювати й оновлювати їх у ході навчальної роботи і професійної діяльності.

"достатньо"-(3 бали) ставиться студенту, який:

- показав не повне знання програмного матеріалу;
- виконав передбачені програмою завдання з значними помилками;
- засвоїв основну літературу, рекомендовану в навчальній програмі, але при використанні допускає значні помилки;
- показав не повні знання по предмету, самостійно не вміє поновлювати й оновлювати їх у ході навчальної роботи і професійної діяльності.

"незадовільно" (0-2- бали) ставиться студенту, який:

- показав низький рівень знань основного програмного матеріалу;
- допускає принципові помилки у виконанні завдань.

Шкала оцінювання: денна форма

Оцінка в балах за всі види діяльності	Оцінка	
	Для екзамену	Для заліку
90-100	Відмінно	зараховано
82-89	Дуже добре	
75-81	Добре	
67-74	Задовільно	
60-66	Достатньо	
1-59	Незадовільно	Не зараховано(з можливістю повторного складання)

Шкала оцінювання: заочна форма

Оцінка в балах за всі види діяльності	Оцінка	
	Для екзамену	Для заліку
5	Відмінно	Зараховано
4	Добре	
3	Задовільно	
2	Незадовільно	Не зараховано(з можливістю повторного складання)

Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за 100 бальною шкалою. Воно включає оцінювання студента за кожен модуль, оцінку за модульну контрольну роботу. Поточний контроль загалом становить 30 балів за заліковий кредит. 60 балів відводиться на підсумковий модульний контроль, 10 балів за виконання ІНДР.

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння студентом теоретичного матеріалу, практичних навиків, здатності застосувати отримані знання з вивченої дисципліни.

Поточний контроль реалізується у формі оцінки на практичних заняттях, контролю засвоєння навчального матеріалу запланованого на самостійне опрацювання студентом. Поточна модульна оцінка визначається як сума оцінок за певну навчальну діяльність протягом роботи на практичних заняттях.

Модульний контроль здійснюється у формі виконання студентом модульного контрольного завдання згідно затвердженого графіку. Контрольні модульні роботи проводяться у письмовій формі. Студенти виконують практичну науково-дослідну роботу з подальшим її захистом. Тематика обирається узгоджується з викладачем. Оцінка за контрольну модульну роботу доводиться до відома студентів не пізніше семи днів після проведення. У випадку відсутності студента на модульному контролі з будь-яких причин

(через не допуск, хворобу, тощо) студент повинен повторно пройти модульний контроль у визначені кафедрою терміни. Максимальна оцінка – 60 балів .

Формою підсумкового контролю є іспит. Іспит проводиться на основі набраної сумарної кількості балів поточного і підсумкового модульного контролю. У випадку незадовільної підсумкової оцінки, або за бажанням підвищити рейтинг, студент може добрати бали виконавши певний вид робіт (наприклад перездати тему, написати підсумковий тест).

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Алексантрович В. Іконостас П'ятницької церкви у Львові // Львів. Історичні нариси. – Львів, 1996.
2. М. Драган. Українська декоративна різьба XVI-XVIII ст./М. Драган – К: 1970.
3. Зілінко Р. Ряд Неділь П'ятдесятниці із жовківського іконостасу Івана Рутковича. (Матеріали до каталогу творів Івана Рутковича в Національному музеї у Львові) // Літопис Національного музею у Львові імені Андрея Шептицького./Р.Зілінко – Львів, 2006. – № 4 (9).
4. Свенціцька В. Іван Руткович і становлення реалізму в українському малярстві XVII ст./ В. Свенціцька – Київ, 1966. С.23.
5. Таранущенко С. Український іконостас // Записки Наукового Товариства Шевченка. – Т. 227
6. Шуліка В.В. Церковний живопис Слобожанщини середини XIX - поч. XX ст./ автореф. дис. к. мист.- Харків – 2010.- 24 с.
7. Gienza J. Ikonostas z cerkwi p. w. ?wi?tego Miko?aja w Lubaczowie. Ukrai?ska sztuka cerkiewna XVII wieku wobec tradycyjnych warto?ci ideowo-estetycznych// Polska-Ukraina. Spotkanie kultur, [без місця], 1997.
8. Janocha M. Ukrai?skie i bia?oruskie ikony ?wi?teczne w dawnej Rzeczypospolitej. – Warszawa, 2001.
9. Janocha M. Ikonostasy w cerkwiach Rzeczypospolitej w XVII-XVIII wieku // Przegl?d Wschodni. – Tom VIII. – Zeszyt 4 (32)

Шкала оцінювання: заочна форма

Оцінка в балах за всі види діяльності	Оцінка	
	Для екзамену	Для заліку
5	Відмінно	Зараховано
4	Добре	
3	Задовільно	
2	Незадовільно	Не зараховано(з можливістю повторного складання)